

Píseň v kostele (soubor textů)

Vložil/a mladez, Út, 31/07/2012 - 10:52

Otištěno z časopisu Bratrstvo 1/2005

Je libo žalm?

Keřkovský, Jan

Zpívejte Hospodinu píseň novou, volával náš farář na začátku bohoslužeb a pak jsme zpívali první píseň: obvykle to byl hit tak ze šestnáctého, sedmnáctého století. Naše songy mají trochu po sezóně, zdálo se mi: možná se tenkrát v hitparádách držely na špičce, ale říkat jim dneska „píseň nová“, to chce odvalu... Dneska už vím, že ta „novost“ není v datu výroby, ale v něčem jiném. Ale tehdejší smíšené pocity si ještě pamatuju. Taky je míváte?

Na začátek bohoslužeb patří žalm, pravil jeden pedagog. Spousta písní vyjadřuje nějaký pocit nebo líčí, co bychom měli dělat, ale my máme na začátku zpívat o Bohu: o tom, co pro nás udělal, co nabízí, co žádá. Tak proto žalmy, pravil ten pedagog: protože v nich je to skoro tutovka, že se neutopí v pocitech a budou mluvit o Bohu.

No jo, ale taky byl jeden sbor, kde jiný pedagog dával zpívat jen a pouze žalmy. Asi to myslel dobře, ale když umřel, sbor se vrhl na módní líbivky a o žalmy ani nezavadil. Když jsem tam kázal a chtěl zařadit žalm, varovali mě: můžeš, ale budeš si ho zpívat sám.

Během bohoslužeb mají zaznít písně ze všech období dějin hudby, pravil jiný pedagog.

No ze všech asi ne: neandrtálské popěvky asi zpívat nebudeme a tvrdší rock se v kostele taky sotva tak hned uchytí.

Když jsem napsal, že se jeden sbor vrhl na módní líbivky, myslel jsem tím líbivky z konce 19. století: móda je v církvi trochu setrvačná záležitost a pěkné je zpravidla to, co se dělo, když jsme byli mladí.

Však počkejte, až budoucí mládež odsune mezi starou veteš to, co vy zpíváte rádi...

Ej nuž tedy, začíná ve zpěvníku jedna sloka: autor měl zrovna slabší chvílku. Však ji mívají i dnešní autoři. Ale stejně vám řeknu - máme ve zpěvnících hotové poklady.

V těch starých (nelžu!) i v nových (taky nelžu!): tedy pokud se drží bible a přitom dovedou zpívat o životě. Těm starým jsem přicházel na chuť postupně a dlouho. Naše nové jsem ocenil, třeba když jsme kdysi v Německu na brigádě

zpívali o nastydlém Eskymákovi nebo jásavou gloria viktorie videvidevid bum bum (nelžu!).

Tak zpívejte, co se vám líbí, a stříhněte si občas i něco, co se líbilo křesťanům v roce raz dva. Někdy nic moc, ale někdy perly (nelžu). Když je básník prorok a muzikant umělec, máte šanci prožít v písničce cosi velikého. Asi ne vždycky, ale někdy jistě: tak si to nenechte ujít.

Potřebujeme neustálou obnovu rozhovor s Ladislavem Moravetzem

V čem se podle tebe liší „duchovní“ píseň od „světské“?

Je to především v textu, ve kterém je vždy dobře rozpoznatelný adresát, tedy komu zpíváme – což je u křesťanských písní Hospodin. Co se týká hudebních prvků, jako melodie, rytmus, harmonizace, způsob doprovodu, úpravy a provedení, tak zde nějaké vymezení nebo ohraničení duchovní písně vůči světské bylo vždy jen relativní, platilo jen v určité době. Církevní a světská hudba se vždy navzájem ovlivňovaly. Církev se musela učit tento fenomén regulovat, neboť ne vše, co přicházelo ze světa, bylo pro ni přínosné. Tím ale netvrdím, že postoje církve vůči hudebnímu vývoji byly vždy správné.

Jak se jako celocírkevní kantor díváš na současnou situaci církevního zpěvu v ČCE?

Vedle míst, kde se zpívá celkem dobře, existuje řada sborů i kazatelských stanic, kde zpěv zkomírá a kde se zpívá jen zúžený repertoár písní. Máme málo doprovazečů společného zpěvu, z nichž většina jsou starší lidé. Máme málo pěveckých kroužků (smíšených, dětských, mládežnických, seniorských), které by pravidelně účinkovaly při bohoslužbách. Spoléháme na hudební nadání farářů, kteří často musí forsírovat na své hlasivky, aby vedli společný zpěv. O tyto věci by se mohli starat např. lidé s hudebním vzděláním.

Pracuje se na novém zpěvníku. Jsou vůbec potřeba nové písně?

Myslím, že ano. Každá doba přináší nová témata, nové melodie a způsoby doprovodu, nové formy písní a jiných liturgických zpěvů. Tato inovace by se měla promítnout i do církve. Nový zpěvník tuto možnost nabízí. Nová píseň by měla oslovit, tím myslím, že by neměla být bez výrazu a bez hloubky.

Co bychom my, jako evangelická církev,

ve sféře duchovní písně potřebovali? Především bychom potřebovali oživit hodnoty, které jsou spojeny s naší reformační tradicí. Někdy se mi zdá, že našemu zpěvu chybí větší vnitřní motivace. Musíme také pamatovat na pravidelné cvičení nových písní při bohoslužbách, neboť zde se shromažďuje celý sbor, celé pěvecké těleso.. Církevní zpěv vyžaduje neustálou obnovu, mělo by se o něj permanentně pečovat, čistit ho od různých nánosů, aby nedocházelo k vytváření špatného „podhoubí“, které může pak vést k různým „diagnózám“ společného zpěvu. Pak bychom mohli využít i jiné liturgické zpěvy než jsou písně, např. zpívané aklamace, krátké tématické refrény, antifony ke čtení z Písma, psalmodie.

Můžeme se někde poučit?

Ano. Novým pěveckým a liturgickým praktikám se můžeme přiučit v blízké i v široké ekumeně. Ta je pro naši církevní hudbu spolehlivějším inspiračním zdrojem než světská kultura.

Mohou podle tebe hrát roli bohoslužebné hudby písničky doprovázené na kytaru?

Určitě ano, i když kytara má omezené doprovodné možnosti oproti varhanám nebo klavíru. Je sice vhodnější pro tzv. moderní rytmické písně, ale pokud ve sboru není varhaníků, může být pro shromáždění dobrou harmonickou oporou.

Jaké období církevní hudby máš nejradši?

Jako církevní hudebník jsem fascinován bohatstvím církevní hudby, a to proto, že přináší mnohostranné vyjádření víry křesťanů z různých dob a míst. Každé období, každý autor hudby a textu klade důraz na něco jiného. Každá epocha má svou osobitou zvukovou i výrazovou krásu, která vynikne právě v té pestrosti. To se mi na církevní hudbě nejvíce líbí.

Je ti v našich kostelech něco protivné?

Ano, že se evangelíci někdy neumí před bohoslužbami ztížit a pak naše bohoslužby začínají hlukem, který mi připomíná hluk z nádražní haly. Do hluku se blbě hraje úvodní preludium... A navíc to pro nás není ta nejlepší vizitka.

Co se dá v konkrétních našich sborech udělat pro zkvalitnění bohoslužebné hudby?

Hledat lidi, kteří by se mohli pro tuto sborovou činnost angažovat, motivovat je, posílat je na různé kurzy a vzdělávání, která naše církve nebo jiné církve nabízí. A pak nezapomínat jim alespoň symbolicky projevovat vděčnost. •

Pohled účastníka

Některé písničky přímo svádějí k spánku, zvláště pokud pan farář oznámí: „Budeme zpívat píseň 198, od sloky 1 do 8 a od 10 do 19.“ Těch je naštěstí menšina, jiné písně přímo evokují k tanci, vedou k zamyšlení nad biblickým textem, dodávají odvalu, další můžou navodit smutek, radost, zlost... Píseň je pro mne víc než jen text přednesený v různé hlasové výšce a délce, je jaksi „kontrastnější“, má větší „rozměry“ – ač se to tak nestává, můžete dát veselým slovům temnou, smutnou melodii a naopak. V tom vidím sílu písniček, ve spojení textu s hudbou, dobrý text s dobrou hudbou můžou tvořit výbornou písničku, nevnímám jen to slovní sdělení, ale píseň jako celek – tedy melodii, rytmus, rychlost, hloubku či výšku tónů a samozřejmě pocity z textu. Někdy mi písnička dá více než kázání, nebo díky ní pochopím jeho smysl, či mi doplní mezeru, kterou kázání zanechalo. Jindy je písnička jako modlitba, nacházím v ní odpuštění, milost, novou víru. Ne vždy mi dá odpověď, někdy se právě táže, dává otázky a já pak musím hledat, přemýšlet. A pak, píseň si zapamatuji snadněji než slova Bible a tak se stane, že v nějaké bezradné situaci mi naskočí slova písničky, jejíž text dodá nápad jak a co dál. Vojta Máca, pravidelný návštěvník bohoslužeb

anketa

Někdy modlitbou, vyznáním, útěchou, otázkou. Jindy vyjádřením pocitu nebo odkaz předků. Někdy také jen příjemné zpestřování bohoslužeb. — Betty, 17 let, Hlinsko Píseň je pro mě rozmluvou s Bohem a především chválou. — Katka, 24 let, Olomouc Jedním z mála míst, kdy se můžu zapojit. Modlitba. Chvilé utrpení pro hudební sluch. Čas, kdy můžu vyjádřit radost víc než pouhými slovy. — Marie, 22 let, Nový Bydžov Píseň je pro mě společné zpívání modliteb Bohu. Je to aktivní spoluúčast na bohoslužbách. Bez zpěvu bych si už asi bohoslužby nedovedla představit. — Miriam, 15 let, Olomouc Nudou, bezmyšlenkovitostí, utrpením, estetickým zážitkem, modlitbou, radostí, mystickým zážitkem. Chvilé pro přemýšlení, – spojení s těmi, kteří zpívají se mnou i s těmi před námi – pěkné, povzbuzující, nesrozumitelné texty (i melodie) – zazpívám si. — anonym Jakási modlitba vyjadřující vztah k Bohu – buď jako chvála, prosba či dík. Někdy je mi píseň povzbuzením v těžkých chvílích. — František, 18 let, Polička

Autor: Keřkovský, Jan

Autor: Moravetz, Ladislav

Autor: Máca, Vojta

Autor: anketa

Rok vzniku: 2005

- [Společenství](#)
- [Společnost](#)
- [Podklad pro tematický program](#)
- [Dorost](#)
- [Konfirmace](#)
- [Mládež](#)
- [15 minut](#)
- [30 minut](#)
- [60 minut](#)
- [Na počtu nezáleží](#)

Odkaz na zdroj: <https://katecheze.evangnet.cz/programy/pisen-v-kostele-soubor-textu>